SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	25/4667
Dok.nr:	Ugyldig flettefelt
Arkiv:	
Saksbehandler:	Mona Rinaldo
Dato:	04.08.2025

Ugyldig flettefelt

Orienteringssak - Utredning helsehus

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
O - 051/25	Formannskapet	27.11.2025

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Saken tas til orientering

Formannskapet behandling - 27.11.2025 - O-051/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Endringsforslag fra H, foreslått av Roar Wessel-Olsen, Høyre

Saken gjøres om til drøftingssak.

Votering:
Saken enstemmig omgjort til drøftingssak.

Formannskapet O - 051/25 VEDTAK:
Saken gjøres om til drøftingssak.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Helse og omsorg har utredet muligheten for etableringen av Helsehus på Lamarktunet bo- og rehabiliteringssenter. Helse og omsorg har sett på nødvendige ressurser, arealbehov og samarbeidsmodeller som tilrettelegger for helhetlig og koordinert oppfølging av forebyggende, rehabiliterende og habiliterende tjenester. I Helsehuset vil en tilby målrettede forebyggende og helsefremmende tjenester rettet mot alle aldersgrupper og skape sammenheng og synergier mellom lavterskel forebyggende/helsefremmende tiltak og etablerte helse- og omsorgstjenester. Samarbeid med frivillig sektor er en del av utredningen.

FAKTA I SAKEN

Kommunestyret vedtok i sak 113/23 Budsjett- og økonomiplan 2024-2027 utredning av helsehus i Sortland kommune. *: Det skal utredes Helsehus som samler de kommunale tjenestene som har særlig nytte av samhandling med tjenester knyttet til spesialisthelsetjenesten og sykehuset. Det ses på mulighet for korttidsplasser for heldøgns behandling og omsorg som kan tjene alle kommunene i regionen. Det vurderes samlokalisering med et legesenter, fysio- og ergoterapitjeneste, hverdagsrehabilitering, friskliv og mestring og lokaler for andre tverrfaglige team. Vi vil utrede muligheter for interkommunal akutt døgnplass. Tanken er å ha en plass til dem som er for "frisk" til å legges inn på sykehus, men for dårlig til å være hjemme. Dette vil avlaste kapasiteten på sykehus, og de få korttidsplassene kommunen har. Korttidsplasser som ikke har kapasitet for å ta imot utskrevne pasienter, medfører økte liggedøgn på sykehus også, og kommunen faktureres for dette. Kommunedirektøren bes komme tilbake snarest med et forslag til tidslinje for gjennomføring og innhold av helsehus.*

Forebyggende hjemmebesøk til eldre som ble behandlet i Driftsutvalget (sak 24/886 og orienteringssak 03/25) og i Eldrerådet (sak 18/24) er fulgt opp i utredningen.

De fleste nye tjenestene i utredningen av Helsehus er av forebyggende og helsefremmende karakter og dekker universelle, målrettede og individuelle lavterskeltilbud rettet mot hele befolkningen. I følge Helse- og omsorgstjenesteloven (§ 3-3 og § 3-2) pålegger kommunen *ansvar for nødvendige helsefremmende og forebyggende tjenester* og videre *fremme helse og forebygge sykdom, skade og sosiale problemer*». Folkehelseloven (§ 4) definerer at kommunen har et ansvar for å *«iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer»* . Dette styrker kommunenes strategiske ansvar for forebygging. Sortland kommunes kommunedelplan samfunnsdel beskriver kommunens strategier og mål for at flest mulig skal bo lengst mulig hjemme og fokus på mestring av eget liv. Helsehusutredningen legger opp til å imøtekomme dette.

VURDERING

I forbindelse med at en del av tjenestetilbudet på Lamarktunet bo- og rehabiliteringssenter ble flyttet over til Fagerlundtunet bo- og aktivitetssenter, ble det ledige lokaler på Lamarktunet. I utredning av saken er det beskrevet tilbud som allerede er på Lamarktunet og som kan inngå i helsehuset og nye helsefremmende og forebyggende tjenester samt tettere kobling mellom Helse og omsorg og frivillige lag og foreninger.

De 5 Vesterålskommunene har gått sammen og søkt om rekrutterings- og samhandlingsmidler fra Helse Nord. Det er innvilget 4 mill til det forprosjekt. Målet er å etablere samhandling rundt akuttpasienter i kommunene i Vesterålen i samarbeid med Nordlandssykehuset Vesterålen. Utredningen skal bidra til å utvikle en helhetlig og fremtidsrettet regional løsning, slik at pasientene får den mest effektive og riktige behandlingen – også i møte med demografiske endringer og utfordringer knyttet til tilgang på kvalifisert helsepersonell. Helsehusutredningen anbefaler at det etableres et prosjekt for å utvikle korttidsavdelingen/forsterket KAD til å bli en mer funksjonell avdeling. For å få til en velfungerende KAD på Kårstua slik den er i dag, krever det kapasitet (plass) og et fungerende system for å ivareta plassen. Det er behov for å utvikle KAD for bedre kvalitet og utnyttelse.

Samlokalisering med legesenter er ikke tatt med i utredningen, da det vil forutsette å flytte/opprette nytt legekontor. I utredningen knyttes eksisterende tjenester og forslag til nye forebyggende og helsetjenester sammen i et helhetlig pasientforløp. En samarbeidsmodell for tverrfaglige team for personer med sammensatte behov er beskrevet og bør utredes nærmere.

Den demografiske utvikling, økonomiske utfordringer og vanskelig rekrutteringssituasjon i forhold til helsepersonell medfører økt press på helse- og omsorgstjenesten. For å skape mer bærekraftige helse- og omsorgstjenester , er det nødvendig å flytte fokuset fra behandling av sykdom til å forebygge sykdom og fremme helse – altså en omstilling fra reaktiv til proaktiv tilnærming i helse- og omsorgssektoren. Ved å legge et helsehus til Lamarktunet legges det til rette for sammenhengende og koordinerte tjenester i helhetlige tjenesteforløp.

Det anbefales å samle og utvikle forebyggende og helsefremmende helsetjenester i en frisklivsentral, etablere helsestasjon for eldre og skape et tettere samarbeid med frivillig sektor.

Kjernen i Helsehuset foreslås å være en Frisklivssentral med varierte lavterskel aktivitetstilbud rettet mot ulike grupper av innbyggere som:

- Eldre: Personer som trenger rehabilitering eller oppfølging etter sykdom eller skade, eller som ønsker forebyggende aktivitetstilbud.
- Personer med kroniske sykdommer: De som har langvarige helseutfordringer og trenger kontinuerlig støtte for å mestre egen hverdag.
- Ferdigbehandlede pasienter: Pasienter som har behov for oppfølging etter utskrivelse fra sykehus, korttidsplass i sykehjem eller avsluttet hjemmetjeneste.
- Innbyggere generelt: Personer som ønsker å delta i frisklivsprogrammer for å forbedre egen helse.
- Barn og unge: Tilbud rettet mot ungdom med helseutfordringer eller som ønsker å forbedre livsstilen
- Langvarig utenforskap -Sykemeldte arbeidstakere og unge som står utenfor arbeidsliv og utdanning.

Innholdet i Frisklivsentralen omfatter ulike kurs- og mestringstilbud, aktivitetstilbud, møteplasser og sosialt fellesskap. Tjenestetilbudet bør møte utfordringsbildet som avdekkes i Sortland kommune sin folkehelseoversikt og folkehelseprofil. En del av disse tilbudene finnes allerede og kan flyttes til frisklivsentralen (f.eks ulike mestringskurs i regi av Sortlandshjelpa). Andre tilbud finnes ikke og bør utvikles. Det anbefales at kommunen styrker helse- og mestringstilbudet til eldre og personer i utenforskap.

Det anbefales å etablere ei stilling som frivilligkoordinator for å skape et tettere samarbeid (samskaping) med frivillig sektor. Denne stillingen bør være tverrsektoriell, men samlokalisering med frisklivsentralen og helsehuset kan gi synergier som styrker både frivilligheten og den profesjonelle tjenesten. Frivillige organisasjoner, lag og enkeltpersoner tilbyr aktiviteter og støtte som fremmer sosialt fellesskap og mestring, motvirker ensomhet og isolasjon og skaper meningsfulle aktiviteter, Dette er viktige faktorer for god helse og livskvalitet, og det vil avlaste helse- og omsorgstjenestene.

Utredning av Helsehus på Lamarktunet har vært på intern høring i Helse og omsorg (samarbeidsmøter, enhetsledermøter og folkehelsegruppe). Det har så langt ikke vært rom for ekstern høringsrunde. Innspill fra brukermedvirkning i forbindelse med utredning av Helsehus, arkivsak 16/644 er fulgt opp.

Personalmessige forhold

Det vil være behov for å etablere 3 nye stillinger for å komplementere tilbudet: Frisklivskoordinator 100%, Frivilligkoordinator 50% og ansatt med ansvar for helsestasjon for eldre/forebyggende hjemmebesøk 100%.

Økonomiske forhold
Det vises til budsjett i utredningen.

Det er ikke lagt inn kostnad med utvikling av korttidsavdeling/KAD. Et alternativ kan være å søke om prosjektmidler til å utvikle korttidsavdelingen KAD med mål om at dette skal bli en mer funksjonell avdeling.

Det er flere ulike ordninger der samarbeid mellom kommune og frivillige organisasjoner stimuleres med mulighet for å søke prosjektmidler.

Folkehelse
Folkehelsekoordinator har hatt gjennomgang av dokumentet og kommet med innspill som er innarbeidet i utredningen.

Klima-, miljø- og naturforhold
Etablering av helsehus på Lamarktunet vil bidra til utnyttelse av allerede eksisterende lokaler og god sammenheng i tjenester.

KONKLUSJON
Utredningen anbefaler etablering av Helsehus på Lamarktunet Bo- og rehabiliteringssenter som en samlende arena for forebyggende, helsefremmende og rehabiliterende tjenester. Helsehuset vil bidra til helhetlige pasientforløp, styrke samarbeidet mellom kommunale tjenester og frivillig sektor, og møte framtidige behov for bærekraftige helse- og omsorgstjenester. Det foreslås å etablere en frisklivssentral, helsestasjon for eldre og en frivilligkoordinatorstilling for å sikre gode lavterskeltilbud og fremme mestring, helse og livskvalitet for innbyggerne.

Vedlegg:
Utredning helsehus på Lamarktunet